

Amat

Conec a Anton Roca des de fa molts anys. A Lurdes Malgrat, en canvi, la conec des de fa poc. Ell és un artista que ja fa temps que posa la seva creativitat al descobert. Ella, una escriptora que encara es mostra molt gasiva de tot el que escriu però que, en canvi, resulta molt generosa en tot el que ensenya, organitza i mobilitza. El llibre que ara presentem, fruit de la col·laboració de l'una amb l'altre, és una peça més en un projecte de llarg abast si ens ho mirem des de l'òptica de l'artista. En canvi, des del punt de vista de l'escriptora, es tracta de la primera vegada que es decideix a trencar l'anonimat. *Amat* és el número 15 de la col·lecció La imatge que parla, d'Arola editors, una col·lecció que dirigeixen amb encert Magí Sunyer i Adam Manyer. En aquesta ocasió, segons ens expliquen els autors, primer hi va haver els poemes i després les imatges. Però això té poca importància. Anton Roca té una personalitat prou forta i unes idees massa clares perquè el text pugui fer derivar el seu discurs. Així, malgrat Malgrat (dispenseu-me el joc fàcil; volia dir: malgrat que les imatges surten de les paraules), no per això deixen de ser les imatges que poblen l'imaginari de l'artista. Parlar, doncs, d'aquest llibre comporta parlar de dos llibres en un, la qual cosa no vol dir que ambdues propostes no es complementin, ans al contrari.

El llibre preexistent, el text titulat *Amat*, escrit per Lurdes Malgrat, és molt clar, molt concís, molt homogeni i molt transparent. Resulta espontani com un acte fisiològic. El vers és vibrant i sec com una xurriacada. El llenguatge, curiosament seleccionat per provocar en el lector un efecte intens de desassossec. L'autora s'adreça tothora a un interlocutor, no sé si únic, però, en qualsevol cas, algú que podria respondre al nom del títol. A voltes en descriu l'estat d'ànim. És algú que s'esmuny, que fa exercicis d'escapisme o de dissolució. L'autora s'hi adreça exhortant-lo a una catarsi, a un exercici d'autofàgia (em ve bé aquest vell títol) que no es deté davant les imatges més violentes: "Arrenca't les dents", "Buida't de vòmits", "Espella't com els conills", "Arrenca't els nervis", "Escanya't dins la saliva". Però tot plegat no és un exercici autodestructiu, sinó un aprenentatge per sobreviure: "Aprèn del teu xiscle / de vida / l'essència del crim". Per arribar a la conclusió final: "El món gira / com sempre sense tu."

Anton Roca ha posat davant d'aquests versos el seu mirall. La mateixa disposició de les imatges obeeix a aquesta idea. Això li permet reflectir (i reflexionar-hi) les paraules del llibre sense abandonar la seva poètica. Aquestes imatges parlen de dualitat: el cos masculí i el cos femení, enfrontats i alhora conjugats, fins a confondre's i fondre's. Parlen de divisió, d'atomització, de dissolució. És en l'escala dels àtoms que les imatges es confonen i assoleixen una nova identitat. Però, al contrari de l'efecte que produeixen els versos, aquí el procés reconforta. El procés no és viscut des de l'angoixa, sinó des de la serenitat d'allò que és inevitablement, sense discussió possible. És precisament aquest punt el que confereix al llibre el seu valor unitari, en la mesura que les imatges esdevenen el contrapunt dels versos. Com si aquestes imatges construïssin l'esperança que l'amic amat necessita.

Per acabar, convé referir-se a un fenomen que es produeix en aquest llibre. Es tracta d'una intersecció. Dues vies distintes que en un moment determinat han coincidit, però que tot seguit se separaran i continuaran, això esperem, amb independència l'una de l'altra. La via de l'Anton Roca està ja ben marcada, ben pautaada. Es tracta d'un projecte que ve de lluny i que té les estacions molt apamades. L'exposició del Tinglado 2 *sóc/còs* va ser-ne una. En canvi, el camí de Lurdes Malgrat és, encara, un camí per fer. Quan la concentració i la ràbia que es detecten en els versos d'*Amat* esclatin, podem augurar-ne una fructífera collita.

JOAN CAVALLÉ

Publicat al diari *El Punt* el 18 de juny de 2006